

Αρχιμ. Αθανασίου Αναστασίου

Προηγούμενου Ι.Μ. Μεγάλου Μετεώρου

«Η βία τῆς ἀνέσεως καί ὁ φόβος τοῦ θανάτου»

Ὁμιλία στήν ἐκδήλωση γιά τήν εὐλογία τῆς βασιλόπιττας τοῦ Συλλόγου «Μετῶρων Λιθόπολις»

Αἶθουσα «Νίτσα Λιάπη», Κυριακή 22 Ἰανουαρίου 2023

Αξιότιμοι καί προσφιλέστατοι, ἐν Χριστῷ, ἀδελφοί καί φίλοι, καλή, εὐλογημένη καί φωτισμένη χρονιά!

Μέ τήν εὐλογία καί τήν Χάρη τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ μας, εἰσήλθαμε στήν νέα χρονιά -2023-, ἀφοῦ διανύσαμε τήν εὐλογημένη περίοδο τοῦ ἁγίου Δωδεκαημέρου. Μία περίοδο πλούσια πνευματικά, χαρμόσυνη καί πανηγυρική. «*Ἴδού εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαράν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντί τῷ λαῷ*»¹. Αὐτό εἶναι τό μήνυμα τοῦ ἀγγέλου πρὸς τήν ἀνθρωπότητα τήν νύχτα τῶν Χριστουγέννων. Ἕνα μήνυμα χαρᾶς, εὐφροσύνης, εὐτυχίας καί ἐλπίδος γιά ὅλους. Δόξα Σοι ὁ Θεός!

Πόσο, ὅμως, ἔχουμε ἀνακαλύψει ὅλοι μας αὐτή τήν χριστουγεννιάτικη χαρά, πόσο τήν γευτήκαμε, πόσο τήν ἀπολαύσαμε, πόσο μᾶς συνεπῆρε καί μᾶς ἀλλοίωσε; Πόσο σημάδεψε τήν καρδιά καί τήν ὑπαρξή μας; Πόσο ἔγινε ἀντιληπτή ἀπό τούς ἀνθρώπους, τότε καί σήμερα;

Ἡ χαρά εἶναι, βεβαίως, τό σταθερό ζητούμενο σέ κάθε ἐποχή καί στήν δική μας ἰδιαιτέρως. Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ἡ πηγή τῆς χαρᾶς καί τῆς εἰρήνης στήν γῆ μας. Τό χαρμόσυνο μήνυμα τῆς Σαρκώσεως τοῦ Λόγου συνδέεται ἄρρηκτα καί μέ τήν ἔνδοξο Ἀνάστασή Του, πού εἶναι τό πλήρωμα τῆς χαρᾶς καί τῆς εὐφροσύνης, καί τῆς ἐπί γῆς καί τῆς αἰωνίου. Ὁ Σαρκωθείς καί Ἀναστάς Κύριός μας εἶναι καί ὁ χορηγός τῆς αἰωνίου καί ἀτελευτήτου χαρᾶς στήν αἰώνιο Βασιλεία Του.

Εἶναι φανερό, ὅμως, ὅτι ἡ ἔννοια αὐτῆς τῆς χαρᾶς τοῦ Χριστοῦ, στόν σύγχρονο κόσμο μας, ἔχει προσλάβει μία ἐντελῶς ἰδιότυπη σημασία, μία διάσταση ξένη καί ἐν πολλοῖς ἀντίθετη πρὸς τό ἀληθινό νόημα τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ μας. Ἡ πλειονότητα τῶν ἀνθρώπων παραμένει ἀνυποψίαστη, ἄγευστη καί ἀμέτοχη αὐτῆς τῆς ἀληθινῆς καί πραγματικῆς πνευματικῆς χαρᾶς.

Τίς περισσότερες φορές ταυτίζουμε τήν χαρά μέ τίς ἐφήμερες ἀπολαύσεις, τά ὑλικά ἀγαθά, τίς εὐκολίες, τίς ἀνέσεις, τόν πλουτισμό. Γινόμαστε,

¹ Λουκ. 2, 10

ἔτσι, κοπιώδεις ἐκζητητές τοῦ εὐκόλου καί γρήγορου καί πολλές φορές ἀθέμιτου κέρδους, τῆς εὐμάρειας, τῆς ἄνεσης, τῆς εὐκολίας, τῆς καλοπέ-
ρασης, τοῦ καταναλωτισμοῦ.

Ἡ ἀσκητική ζωὴ δὲν ἀφορᾷ μόνο τὸν μοναχικό βίο, ἀλλὰ καί τὸν οἰκο-
γενειακό. Δὲν μπορεῖ νὰ νοηθεῖ ἀληθινὸς χριστιανὸς χωρὶς συμμετοχὴ
στόν Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ, χωρὶς νὰ Τὸν ἀκολουθεῖ στὴν σταυρική Του
πορεία. Μᾶς τό δηλώνει αὐτὸ κατηγορηματικά ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας: «καί
ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καί ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται
εἶναι μου μαθητής»². Καί σέ ἄλλο σημεῖο, ἐπίσης, «στενὴ ἡ πύλη καὶ τε-
θλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν»³.

Ὅπως πολὺ εὐστοχα καί παραστατικά παρατηροῦσε ὁ σύγχρονος ὁμο-
λογητής π. Δημήτριος Ντουῦτκο: «Μερικὲς φορές, παρά τὴν πίστη μας στὸν
Χριστό, προσπαθοῦμε ἀκόμη καί τὸν δρόμο γιὰ τὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ νὰ
τὸν κάνουμε ἄνετο! ... Ὁ Σταυρὸς μᾶς τρομάζει. Καί αὐτὸ εἶναι φυσικό. Για-
τί μᾶς διέλυσε ἡ ἄνεση. Ὁ πόνος εἶναι γιὰ μᾶς κάτι τό τρομακτικό. Ὅμως
δὲν εἶναι ὁ πόνος φοβερός. Ἡ ἄνεση εἶναι φοβερή. Αὐτὴ ἔπρεπε νὰ μᾶς τρο-
μάζει. Καί πράγματι, ὅλες οἱ σύγχρονες κακίες ἔχουν πηγὴ τους τὴν ἄνεση
στὴν ζωὴ»⁴.

Ἡ διάσταση αὐτὴ τοῦ πόνου στὴν ὀρθόδοξη πατερική θεολογία ἀπο-
καλεῖται χαρμολύπη ἢ χαροποιό πένθος. Εἶναι ἡ χαρὰ τοῦ Θεοῦ πού ἀνα-
βλύζει μέσα ἀπὸ τίς θλίψεις, οἱ γεύσεις τῆς χάριτος πού πλημμυρίζουν τὴν
ἀνοιχτὴ στόν πόνο καρδιά, οἱ ἐμπειρίες τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Θεοῦ, πού ἐ-
ξαφανίζουν κάθε σκιά καί ἀνακαινίζουν καί ἀναζωογονοῦν τὴν ψυχὴ τοῦ
ἀνθρώπου, παρά τίς ὅποιες ἐξωτερικὲς δυσκολίες, πού πολλές φορές μπο-
ρεῖ νὰ εἶναι καί ἀνυπέρβλητες.

Ἰδιαίτερα ἡ ἐποχὴ μας χαρακτηρίζεται καί κυριαρχεῖται ἀπὸ ἓναν ἀπό-
λυτο καί ἄκρατο εὐδαιμονισμό, ἀπὸ μία μυθοπλαστική κατάσταση μιᾶς
ψευδεπίγραφης εὐημερίας, πού ἐξαντλεῖται σέ οἰκονομικά μεγέθη, ἐπιστη-
μονικά ἐπιτεύγματα καί τεχνική πρόοδο, μέ ἐλάχιστο ἀντίκρουσμα στὴν ψυ-
χική μας χαρὰ καί τὴν προσωπική μας εἰρήνη, ἐσωτερικὴ ἀνάπαυση καί
εὐτυχία. Ὁ πολὺς κόσμος σήμερα θεωρεῖ ὡς κέρδος αὐτὰ πού καθημερινὰ
μέ ἀσφυκτικὴ πίεση καί ἄγχος ἐπιδιώκει· δηλαδή, τὴν ἀπόκτηση χρημά-
των, πλούτου, ὑλικῶν ἀγαθῶν, τὴν εὐδαιμονία, τὴν ἄνεση, τὴν εὐκολία,

² Λουκ. 14, 27

³ Ματθ. 7, 14

⁴ Ἀρχιμ. Γεωργίου Καψάνη, Ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ σημασία του στὴν ζωὴ μας, ἔκδ. I.M. Οσίου
Γρηγορίου, Ἅγιον Ὄρος 1997, σ. 39-40

τήν ικανοποίηση τῶν παθῶν, τήν προβολή, τήν ἐξουσία, τά ὅποια, ὅμως, δέν μᾶς ἐξασφαλίζουν τήν ἀληθινή χαρά, τήν ἀγιότητα καί τήν σωτηρία, πού εἶναι ὁ κύριος σκοπός τῆς ζωῆς μας, ἀλλά ἀντιθέτως μᾶς ἀλλοιώνουν καί μᾶς ἀπομακρύνουν ἀπό αὐτόν.

Καταλήγουμε, ἔτσι, στήν διαρκή ὀδύνη τῆς κενότητος καί τῆς ἀπαξίας, πού εἶναι τό πικρό ἀποτέλεσμα τοῦ ἀνικανοποίητου, τῆς ἀνεπάρκειας, τῆς κοπώσεως, τῆς μετριότητος, τῆς μονοτονίας καί τῆς μιζέριας. Καταλήγουμε ἀγχώδεις, νευρικοί, ἄφιλοι, βιαστικοί, κουραστικοί καί κουρασμένοι, ἀλαζόνες, ἐρμητικά κλεισμένοι στόν ἀτομισμό μας καί τόν ἐγωισμό μας, αὐτάρκεις, μονίμως αὐτοδικαιωμένοι καί τελικά δυστυχισμένοι.

Ἐνα θλιβερό γνώρισμα τῶν ἡμερῶν μας εἶναι, βεβαίως, ἡ πολύ ἰσχυρή κοινωνική ἀντίφαση, καθῶς ταυτόχρονα συνυπάρχουν προκλητικά τόσο ἡ ἀκραία ἄνεση ὅσο καί ἡ ἀκραία στέρση τῶν ἀναγκαίων. Τό φαινόμενο αὐτό ἔγινε πιο ἔντονο τά τελευταῖα χρόνια ἐξαιτίας τῶν ποικίλων κρίσεων μέ τίς ὁποῖες βρεθήκαμε ἀντιμέτωποι, οἰκονομική, ὑγειονομική, ἐνεργειακή, πληθωριστική καί τόσες ἄλλες. Ἡ οἰκονομική ἀνέχεια, ἡ στέρση τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν ἔχουν προκαλέσει πρωτόγνωρες καταστάσεις καί ἀκραίες ἐντάσεις στήν ἐλληνική κοινωνία. Ἡ ἀγκίστρωση στά ὑλικά ἀγαθά κάνει ἀδιανόητη καί προσδίδει τραγική διάσταση στήν ἀποστέρησή τους, δημιουργεῖ ἐκρηκτικές ἐντάσεις, ἀπαιτήσεις, διεκδικήσεις. Παρατηροῦμε, ἔτσι, μία ἀλματώδη αὔξηση τῆς βίας, τῆς ἐγκληματικότητας, τῶν κλοπῶν, τῆς ἐπιθετικότητας, τῆς διαρκοῦς ἀγανάκτησης καί μεμψιμοιρίας, τῶν καταθλίψεων, τῶν αὐτοκτονιῶν.

Οἱ δοκιμασίες δέν γίνονται δεκτές ὡς παιδαγωγία ἀπό τόν Θεό, ὡς μιᾶ εὐκαιρία ἐκγύμνασης τῶν ψυχῶν μας, ἐνίσχυσης τοῦ πνευματικοῦ μας ἀγώνα καί ἀφορμή πνευματικῆς προκοπῆς καί προσωπικοῦ ἀγιασμοῦ. Ὁ ἀληθινός χριστιανός, ὅμως, πού ἐπιθυμεῖ τήν ἔνωσή του μέ τόν Νυμφίο Χριστό, πού ἔχει Αὐτόν ὡς κέντρο καί σκοπό τῆς ζωῆς του καί πού ἀγωνίζεται γιά νά κερδίσει τήν οὐράνια Βασιλεία Του, βρίσκει μέσα στίς θλίψεις, τίς στερήσεις καί τήν κακοπάθεια τήν εἰρήνη καί τήν χαρά τοῦ Θεοῦ. Βρίσκει τήν ἀνάπαυση, τήν εὐτυχία, τήν ὁμορφιά, τήν γλυκύτητα, τήν οὐράνια παρηγοριά. Γνωρίζει καλά πῶς ὅλα αὐτά δέν εἶναι παρά οἱ ἐπισκέψεις τοῦ Θεοῦ στήν ζωή του. Δέν εἶναι παρά ἡ ἐκδήλωση τῆς διακριτικῆς στοργῆς καί τῆς παιδαγωγικῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἡ φροντίδα καί τό ἐνδιαφέρον Του γιά τήν σωτηρία τῆς ψυχῆς του.

Σχολιάζοντας τήν σύγχρονη κατάσταση, ὁ μακαριστός καί πολυφίλητος γέροντας καί συγγραφέας Μωϋσῆς ἀγιορείτης ἔγραφε: «*Ἡ σύγχρονη*

ὑπερκαταναλωτική κοινωνία μᾶς ὠθεῖ στό εὐκολο, τό γρήγορο, τό ἄκοπο, τό ἄμοχθο, τό ἄπονο, τό πλούσιο, τό φανταχτερό καί πολυδιαφημιζόμενο. Ἀποτέλεσμα ἢ ἄνεση νά δίνει ἀνία, τό πολυμέριμνο, διάσπαση, ταραχή καί ἄγχος, τό ἄμοχθο, νωχέλεια, ρουτίνα, νευρικότητα, ἀϋπνία καί φοβίες, τό ἄπονο, φαντασίες, μειονεξίες, καχυποψίες καί μύριες ψυχολογικές ταλαιπωρίες»⁵.

Καί ὁ Ὁμότιμος Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ΑΠΘ κ. Γεώργιος Μαντζαρίδης παρατηρεῖ: «Ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας ὑποδουλώνεται στίς κατακτήσεις του καί παρασύρεται ἀπό τήν καταναλωτική μανία. Ἐργάζεται λιγότερο καί ὑποφέρει περισσότερο. Ζεῖ πλουσιότερα καί αἰσθάνεται φτωχότερος. Πολλαπλασιάζει τίς εὐκολίες του καί αὐξάνει τό ἄγχος του. Πληθαίνει τίς ἀπολαύσεις του καί μεγαλώνει τή δυστυχία του. Ταυτίζει τήν ὕπαρξή του μέ τά μέσα καί τίς ἀνέσεις του. Καί ὅταν βλέπει νά χάνονται αὐτά, νομίζει ὅτι χάνεται ἢ ἴδια ἢ ὕπαρξή του. Ἔτσι τό πνευματικό κενό του αὐξάνει μαζί μέ τήν αὐξηση τοῦ πλούτου καί τῶν ἀνέσεων του»⁶.

Ὁ δέ προσφιλέστατος Ἅγιός μας, ὁ Ἅγιος Παῖσιος ὁ ἀγιορείτης, ἔλεγε μέ τόν πάντοτε χαριτωμένο λόγο του: «Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι σήμερα δέν γεύτηκαν τήν χαρά τῆς θυσίας καί δέν ἀγαποῦν τόν κόπο. Μπήκε ἡ τεμπελιά, τό βόλεμα, ἢ πολλή ἄνεση. Ἐλειψε τό φιλότιμο, ἢ θυσία. Θεωροῦν κατόρθωμα, ὅταν καταφέρνουν χωρίς κόπο νά πετύχουν κάτι, ὅταν βολεύονται. Δέν χαίρονται, ὅταν δέν βολεύονται. Ἐνῶ, ἂν ἀντιμετώπιζαν τά πράγματα πνευματικά, θά ἔπρεπε τότε νά χαίρωνται, γιατί τούς δίνεται εὐκαιρία γιά ἀγώνα»⁷.

Καί σέ ἄλλο σημεῖο συμπληρώνει: «Ἐπειδή οἱ ἀνθρώπινες εὐκολίες ξεπέρασαν τά ὅρια, ἔγιναν δυσκολίες. Οἱ πολλές εὐκολίες, ὅταν ξεπερνοῦν τά ὅρια, τόν ἀχρηστεύουν τόν ἄνθρωπο καί τεμπελιάζει. Ἐνῶ μπορεῖ νά γυρίση κάτι μέ τό χέρι, σοῦ λέει: “Ὁχι, καλύτερα νά πατήσω ἕνα κουμπί καί νά γυρίση μόνο του”! Ὅταν συνηθίζη κανεῖς μέ τό εὐκολο, θέλει ὅλο εὐκολα μετά. Σήμερα οἱ ἄνθρωποι θέλουν νά δουλεύουν λίγο καί νά πληρώνονται πολύ. Ἄν γίνεται νά μὴ δουλεύουν καί καθόλου, ἀκόμη καλύτερα! Αὐτό τό πνεῦμα ἔχει προχωρήσει καί στήν πνευματική ζωή, θέλουμε νά ἀγιάσουμε δίχως κόπο»⁸.

⁵ Μοναχοῦ Μωϋσέως ἀγιορείτου, *Ὁ ἅγιος πόνος*, ἔκδ. Κέντρο Βιοϊατρικῆς Ἠθικῆς καί Δεοντολογίας, Ἀθήνα 2005, σελ. 189

⁶ Γεωργίου Μαντζαρίδη, *Χριστιανική Ἠθική II*, ἔκδ. Πουρνάρα, Θεσ/νίκη 2003, σελ. 544

⁷ Γέροντος Παΐσιου Ἀγιορείτου, *Λόγοι Α΄*, Ἱερό Ἡσυχ. Εὐαγγελιστής Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, Σουρωτή Θεσ/νίκης, 2003, σελ. 237

⁸ Γέροντος Παΐσιου Ἀγιορείτου, *ὁ.π.*, σελ. 143-144, 153

Δυστυχῶς, ἀδελφοί, ἀκόμη καί ἐμεῖς πού λέμε ὅτι εἴμαστε χριστιανοί, ἄνθρωποι, δηλαδή, πού βρισκόμαστε κοντά ἢ μέσα στήν Ἐκκλησία, φανταζόμαστε καί ζητᾶμε μία πνευματική ζωὴ κομμένη καί ραμμένη στά μέτρα μας, χωρίς κόπο, χωρίς πόνο, χωρίς δάκρυ, χωρίς μάτωμα. «*Οὐ ζῶμεν μετὰ τῆς προσηκούσης τοῖς Χριστιανοῖς σκληραγωγίας· ἀλλά τόν ὑγρόν τοῦτον καί διαλελυμένον καί χαῶνον ἐζήλώσαμεν βίον*»⁹. Δέν ζοῦμε, δηλαδή, βίον σκληραγωγίας, ὅπως ἀρμόζει στους χριστιανούς· ἀλλά ζηλέψαμε τόν μαλθακό καί παραλελυμένο καί νωθρό τοῦτο βίον, κατά τόν ἱερό Χρυσόστομο. Ἐπιθυμοῦμε τήν ἐξασφάλιση τῆς σωτηρίας μας ἄκοπα καί ἀνέξοδα. Δέν κατανοοῦμε καί δέν ἀποδεχόμαστε τό γεγονός ὅτι ἡ σωτηρία μας μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ κυρίως μέσω δυσκολιῶν, θλίψεων καί πειρασμῶν, καθῶς, ὅπως πολύ εὔστοχα παρατηρεῖ ὁ Ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος, «*ὁ δρόμος γιά τόν Θεό εἶναι ἕνας καθημερινός σταυρός. Κανείς δέν πῆγε στόν οὐρανό μέ ἄνεση*»¹⁰. Καί σύμφωνα μέ τόν ἱερό Χρυσόστομο, «*τίποτα δέν εἶναι τόσο ἀνάρμοστο καί ξένο στόν χριστιανό ἀπό τό νά ἐπιζητᾶ τήν ἄνεση καί τήν ἀνάπαυση*»¹¹.

Εἶναι πολύ χαρακτηριστικό μέ πόσο μελανά χρώματα περιγράφει θρηνώντας ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τούς ἐχθρούς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, τῶν ὁποίων τό τέλος θά εἶναι ἡ ἀπώλεια, ὁ θεός τους εἶναι ἡ κοιλία, καυχῶνται γιά τήν καταισχύνη τους καί ἡ σκέψη τους εἶναι στά γήινα πράγματα. «*Πολλοί γάρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ἡμῖν, νῦν δέ κλαίων λέγω, τούς ἐχθρούς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ὧν τό τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ Θεός ἡ κοιλία καί δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τά ἐπίγεια φρονοῦντες*».¹²

«*Καί ποιοί εἶναι αὐτοί; -διερωτᾶται ὁ ἱερός Χρυσόστομος- “Οἱ τά ἐπίγεια φρονοῦντες”, ἐκεῖνοι πού λέγουν: θά κτίσουμε οἰκίες. Ποῦ; Στήν γῆ. Θά ἀγοράσουμε κτήματα, πάλι στήν γῆ. Θά ἀποκτήσουμε ἐξουσία. Πάλι ἐπί γῆς. Θά ἀποκτήσουμε δόξα. Πάλι ἐπί γῆς. Θά πλουτίσουμε, ὅπωςδήποτε ἐπί γῆς. Νά γιά ποιούς ὁ θεός εἶναι ἡ “κοιλία”! Γιά ἐκείνους, πού τίποτε τό πνευματικό δέν σκέπτονται, παρά εἶναι ἀπασχολημένοι μόνον μέ τή φροντίδα καί τούς λογισμούς τῶν ἐπιγείων. Πράγματι, αὐτοί ἔχουν τήν “κοιλία” ὡς Θεό τους καί λέγουν, “φάγωμεν καί πίωμεν, αὔριον γάρ ἀποθνήσκομεν”*»¹³.

⁹ Ἀγ. Ἰω. Χρυσόστομος, *Εἰς Ἀνδριάντας Ὁμιλία 6, 3*, ΕΠΕ 32, σελ. 165

¹⁰ Ἀγ. Ἰσαάκ τοῦ Σύρου, *Λόγοι Ἀσκητικοί*, Λόγος Δ', παρ. 5, Φιλοκαλία 8Α, Πατερικές ἐκδόσεις «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», Θεσ/νίκη 1991, σελ. 140

¹¹ Ἀγ. Ἰω. Χρυσόστομος, *Εἰς Φιλιπησίους 13*, ΕΠΕ 22, 8-10

¹² *Φιλιπ.* 3, 19

¹³ Ἀγ. Ἰω. Χρυσόστομος, *ὁ.π.*

Δυστυχῶς ὁ λιτός βίος, πού συντρόφευε τοὺς Ἕλληνες ἀνά τοὺς αἰῶνες, παραχώρησε τὴν θέση του στὸν καταναλωτισμὸ καὶ τὴν καλοπέ-
ραση. Ἐξέλιπε αὐτὸ πού γνώριζε καλά καὶ βίωνε ὁ λαὸς μας, διδαγμένος
ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλη καὶ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ σοφία, ἡ αἴσθησις, δηλαδή
τοῦ μέτρου, ἡ εὐλογημένη καὶ πάντοτε ἐπιτυχημένη μεσότης, τὸ «μέτρον
ἄριστον» τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων· ἡ ἀπλότητα, ἡ λεπτή ὁμορφία, ἡ λιτή
καὶ ἀπέριττη ἔκφρασις· τὸ μέτρο στὴν ζωὴ, στίς ἀπολαύσεις, στίς δραστη-
ριότητες, στίς ἐκδηλώσεις, στίς ἐπιδιώξεις, στὰ κέρδη. Ὁ Σωκράτης, βλέ-
ποντας πολλές φορές τὰ πολλά ἀγαθὰ πού πωλοῦνταν στὴν ἀθηναϊκὴ
ἀγορά, μονολογοῦσε: «*‘Πόσα πολλά ἀγαθὰ ὑπάρχουν πού ἐγὼ δεν τὰ
χρειάζομαι’*». Καὶ καμάρωνε γιὰ τὴ φτώχεια καὶ τὴν ἀπλότητά του καὶ ποτὲ
δὲν εἰσέπραξε κανένα μισθό. Καὶ ἐπειδὴ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ ἐλάχιστα γιὰ νὰ
ζήσει, βρισκόταν πάρα πολὺ κοντὰ στοὺς θεοὺς»¹⁴. Καὶ ὁ ἀρχαῖος φιλόσο-
φος Πυθαγόρας ἔλεγε ὅτι μιὰ πόλις καταστρέφεται ὅταν «*εἰσιέναι πρῶτον
τρυφήν, ἔπειτα κόρον, εἶτα ὕβριν μετὰ δὲ ταῦτα ὄλεθρον*»¹⁵. Δηλαδή ὅταν
εἰσέρχεται στίς πολιτεῖες πρῶτα ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ ἡδυπάθεια, κατόπιν ὁ
κορεσμὸς, ἔπειτα ἡ ἀλαζονεία καὶ ὕστερα ὁ ὄλεθρος (ἡ καταστροφή).

Ἐμεῖς, ἀντίθετα, προσκολλημένοι στὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ, καὶ ἀχάριστα
σκεπτόμενοι καὶ πολιτευόμενοι, μακρυνθήκαμε ἀπὸ τὸ Θεό, γιὰ νὰ ἰσχύσει
καὶ γιὰ μᾶς αὐτὸ πού γράφτηκε στό βιβλίον τοῦ Δευτερονομίου γιὰ τὸν
Ἰσραήλ: «*Καὶ ἔφαγεν Ἰακώβ καὶ ἐνεπλήσθη, καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἡγαπημέ-
νος, ἐλιπάνθη, ἐπαχύνθη, ἐπλατύνθη· καὶ ἐγκατέλιπε τὸν Θεὸν τὸν ποιήσα-
ντα αὐτὸν καὶ ἀπέστη ἀπὸ Θεοῦ σωτήρος αὐτοῦ*»¹⁶. Δηλαδή, ἔφαγε ὁ ἰσραη-
λιτικὸς λαὸς καὶ χόρτασε μέ τὸ παραπάνω. Καὶ ὅμως ὁ ἡγαπημένος αὐτός
λαὸς κλώτσησε τὸν Θεό. Ἐλιπάνθη, ἐπαχύνθη, ηὐξήθη εἰς λαὸν πολὺν καὶ
ὅμως ἐγκατέλιπε τὸν Θεὸ τὸν δημιουργό του καὶ ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸν
Θεὸ τὸν σωτήρα του. Ἐφαγε ὁ λαὸς, χόρτασε, πάχυνε καὶ ξέχασε τὸ Θεό!
Μήπως μᾶς θυμίζει, ἐν πολλοῖς, καὶ τὴν ἐποχὴ μας;

Ἡ ἄνεσις ἀσκεῖ, ἐπίσης, μιὰ ἰδιόμορφη βία καὶ ἀποσυνθέτει τὴν πνευ-
ματικὴ μας ὑπόστασις, ἡ ὁποία, ὅταν δὲν ἀκολουθεῖ τὸ ὀρθόδοξο ἦθος τῆς
ἀσκήσεως, μᾶς ὀδηγεῖ στὴν ὑποδούλωσις τῶν παθῶν. Ἡ ἄνεσις, ἡ εὐκολία,
ἡ καλοζωία, ὁ πλοῦτος καὶ ἡ εὐμάρεια, στὰ ὁποῖα ἐθιζόμεστε καὶ ἀπὸ τὰ
ὁποῖα δὲν διανοούμεστε κἂν νὰ ἀπεγκλωβιστοῦμε, μᾶς εἰσάγουν σὲ ἕναν

¹⁴ Διογένη τοῦ Λαέρτιου, *Βίοι καὶ γνῶμαι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκμησάντων*, Σωκράτης, 2.25 καὶ 2.27

¹⁵ Στοβαίου *Ἀνθολόγιον*, κεφ. ΜΓ' Περὶ Πολιτείας (τ. 123), Βιβλιοθήκη Ἀρχαίων Ἑλλήνων Πεζογράφων
καὶ Ποιητῶν, μτφ. Ε.Κ.Λιακάκου, Ἔκδ. Οἶκος Ἰ. κ' Π. Ζαχαροπούλου, Ἀθῆναι Στοὰ Ἀρσακείου 1940,
παρ. 79

¹⁶ *Δευτερον.* 32, 15

μονόδρομο από τόν οποῖο τελικά ἀδυνατοῦμε νά ἐπιστρέψουμε. Αὐτός εἶναι καί ὁ λόγος πού ὅλες οἱ κυβερνήσεις μᾶς ὑπόσχονται καί μᾶς παρέχουν συνεχῶς πλεῖστες ὅσες ἀνέσεις καί εὐκολίες σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς ζωῆς, κυρίως στόν τεχνολογικό καί ψηφιακό, ἀπό τίς ὁποῖες δέν θά μπορούμε νά ἀποδράσουμε.

Ἡ ἀνεση, ὅπως καί ὁ φόβος, καί ἰδιαίτερος ὁ φόβος τοῦ θανάτου, δημιουργοῦν ἰσχυρή καί διαρκή ψυχολογική ἐξάρτηση καί βία, στήν ὁποία βασίζονται ὅλα τά συστήματα ἐλέγχου τῶν ἀνθρώπων. Τό καθεστῶς παγκόσμιου φόβου καί τρομοκρατίας, πού τόσο καθαρά τό βλέπουμε πλέον νά ἐδραιώνεται τά τελευταῖα χρόνια, εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀπόδειξη τῆς ὀλοκληρωτικῆς βίας σέ βάρος τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, πού ἀσκεῖται ἀπό τήν Νέα Ἐποχή καί τήν Νέα Τάξη Πραγμάτων. Ἡ σθεναρή ἀντίσταση σέ αὐτή τήν βία, ἡ ἀνυπακοή στό σύστημα ἐξουσίας καί ἐλέγχου θά ἔχει ὡς συνέπεια τόν βίαιο ἀποκλεισμό καί τήν στέρηση ὅλων τῶν δικαιωμάτων, τῶν ἐλευθεριῶν καί τῶν παροχῶν. Ἡ ἀντίσταση αὐτή μπορεῖ νά γίνει μέ τήν χάρη, τήν εὐλογία καί τήν δύναμη τοῦ Θεοῦ, μέ ἥρωικό καί ὁμολογιακό φρόνημα, προσευχή καί μετάνοια.

Ὁ φόβος γενικά προκαλεῖται ἀπό τόν κίνδυνο τῆς στέρησης, ἀπό τόν κίνδυνο νά πονέσουμε ἢ νά ὑποβληθοῦμε σέ κάποια δοκιμασία. Ἡ αἴσθηση, ὅτι μπορεῖ νά μὴν ἀπολαύσουμε ὅσα ἐπιθυμοῦμε ἢ ὅτι θά ἀπολέσουμε αὐτά στά ὁποῖα εἴμαστε προσκολλημένοι ἢ ὅτι θά ἐκδιωχθοῦμε, μᾶς προκαλεῖ ἔντονο καί διαρκή φόβο καί ψυχολογική βία.

Ὁ φόβος εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀμαρτίας καί εἰσῆλθε στόν ἄνθρωπο μέσω τῆς παρακοῆς τῶν πρωτοπλάστων. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος σημειώνει ὅτι *«ἡ δειλία τοῦ θανάτου εἶναι φυσικό ἰδίωμα τοῦ ἀνθρώπου, τό ὁποῖο ὀφείλεται στήν παρακοή τοῦ Ἀδάμ. Ὁ τρόμος ὅμως τοῦ θανάτου ἀποδεικνύει ὅτι ὑπάρχουν ἀμαρτίες γιά τίς ὁποῖες δέν ἐδείχθηκε μετάνοια»*¹⁷. Γι' αὐτό καί ὅταν ὁ Θεός ἀναζητᾷ τόν Ἀδάμ μετά τήν παρακοή καί τόν καλεῖ *«Ἀδάμ ποῦ εἶ;»*, ἡ ἀπάντηση τοῦ Ἀδάμ ἦταν *«τῆς φωνῆς σου ἤκουσα καί ἐφοβήθην»*¹⁸.

Ἡ παρακοή τῶν πρωτοπλάστων στό θέλημα τοῦ Θεοῦ ἄλλαξε τήν πορεία τῆς ζωῆς τους καί κατά συνέπεια ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ἡ πτώση δέν εἶναι ἀπλῶς μιᾶ ὑποβάθμιση τοῦ ἀνθρώπου, ἀπώλεια μιᾶς ἀξιολογικά καλλῆς θέσης. Εἶναι ἀλλαγὴ τοῦ τρόπου ὑπάρξεως, ἔκπτωση ἀπό τήν ἀληθινή

¹⁷ Ἰω. Συναΐτου, *Κλίμαξ, Λόγος Στ', Περὶ μνήμης θανάτου*, 3, Ἔκδ. Ἰ.Μ. Παρακλήτου 1999, σελ. 134: *«Δειλία μὲν θανάτου ἐστίν, ἰδίωμα φύσεως ἐκ παρακοῆς προσγιγνώμενον· τρόμος δὲ θανάτου ἐστίν, ἀμετανοήτων πταισμάτων τεκμήριον»*.

¹⁸ Γέν. γ' 10

ζωή. Ἄλλωστε, ἡ συνειδητοποίηση τῶν πρωτοπλάστων ὅτι ἦταν γυμνοί, ἡ ντροπή πού αὐτή ἡ γυμνότητα προκαλεῖ, ἡ ἀγωνία καί ὁ φόβος τῆς συνάντησης τῶν πρωτοπλάστων μέ τόν Θεό, ἡ δικαιολογία, ἡ μετάθεση τῆς εὐθύνης, ἡ προσπάθεια γιά ἀτομική δικαίωση, ἡ ἀμετανοησία καί ἡ αὐτοάμυνα τῆς ἀτομικότητας δείχνουν αὐτό ἀκριβῶς: τόν φόβο τοῦ ἀνθρώπου μπροστά σέ μιά νέα πραγματικότητα, πού εἶναι τό «ἀτομικῶς ὑπάρχειν», δηλαδή, στήν διακοπή τῆς θεοκοινωνίας, τῆς ἀγαπητικῆς σχέσης Θεοῦ καί ἀνθρώπου.

Ὡς συνέπεια, βεβαίως, τῆς πτώσεως καί τῆς διακοπῆς τῆς κοινωνίας μέ τόν Θεό, εἰσηλθάν στή ζωή τοῦ ἀνθρώπου ἡ φθορά καί ὁ θάνατος. Ὁ θάνατος ὑπῆρξε ἡ ἐπιλογή τοῦ ἀνθρώπου νά ζήσει μακριά ἀπό τόν Θεό καί ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀμαρτίας εἶναι αὐτός πού δημιουργεῖ καί τροφοδοτεῖ τά πάθη. Καθώς ὁ ἄνθρωπος ἔρχεται ἀντιμέτωπος μέ τό ἀναπόφευκτο τοῦ θανάτου, ἀναπτύσσεται μέσα του ἕνα ἰσχυρό αἶσθημα αὐτοσυντηρήσεως, ἕνα εἶδος αὐτοάμυνας καί καταλήγει νά ἀποζητᾷ τήν ἀσφάλεια στήν πληθώρα τῶν ἀνέσεων, στήν εὐδαιμονία, στίς ἡδονές, στήν καταξίωση, στήν δόξα, στά πλούτη, στίς ὑλικές ἀπολαύσεις, στήν θεοποίηση τῆς ἐπιστήμης.

Ὅπως τονίζει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, «ὅποιος φοβᾶται τόν θάνατο, γίνεται δοῦλος καί δέχεται τά πάντα γιά νά μήν πεθάνει»¹⁹. Γι' αὐτό καί μᾶς τονίζει «νά μήν φοβούμεθα τόν θάνατο, ἀλλά νά φοβούμεθα μόνο τήν ἀμαρτία καί γιά ἐκείνη νά λυπούμεθα»²⁰.

Ἡ ἄρνηση ἀπό τόν ἄνθρωπο νά δεχθεῖ τόν Θεάνθρωπο Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό ὡς Σωτήρα καί Λυτρωτή του εἶναι ἡ ἐπανάληψη τῆς πτώσεως τοῦ Ἀδάμ ἀπό τόν σύγχρονο ἄνθρωπο. Εἶναι ὁ ὑποβιβασμός ἀπό τήν θεανθρωπότητα στήν ἀνθρωπότητα· ἡ αὐτοθέωση τοῦ ἀνθρώπου, ἡ προσπάθειά του, δηλαδή, νά θεωθεῖ μέ τίς δικές του δυνάμεις. Ἡ φιλοδοξία τῶν πρωτοπλάστων ὅτι μποροῦν νά γίνουν θεοί «δίχα Θεοῦ καί πρό Θεοῦ καί οὐ κατά Θεόν»²¹ (δηλ. χωρίς τόν Θεό, πρὶν ἀπό τόν Θεό καί ὄχι κατά Θεόν), καθίσταται καί σήμερα αὐτοσκοπός. Ἕνας αὐτοσκοπός αὐτοκαταστροφικός, μάταιος καί ἀνέφικτος, χωρίς ἀληθινό νόημα, χωρίς προοπτική, χωρίς ἐλπίδα.

¹⁹ Ἀγ. Ἰω. Χρυσόστομος, *Πρός Ἑβραίους Ὁμιλία Δ'*, ΕΠΕ 24, σελ. 305: «Ὅτι ὁ τόν θάνατον δεδοικῶς, δοῦλος ἐστί, καί πάντα ὑφίσταται ὑπέρ τοῦ μή ἀποθανεῖν»

²⁰ Ἀγ. Ἰω. Χρυσόστομος, *Εἰς Ἀνδριάντας Ὁμιλία 5, 4*, ΕΠΕ 32, σελ. 123: «Μή φοβώμεθα θάνατον, ἀλλά φοβώμεθα ἀμαρτίαν μόνον, καί δι' ἐκείνην ἀλγῶμεν»

²¹ Ἀγ. Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, *Περί Διαφόρων Ἀποριῶν*, Φιλοκαλία Νηπτικῶν καί Ἀσκητικῶν, σελ. 194

Ὅπως ἔγραφε ὁ μακαριστός παπα-Γιώργης μας ὁ Μεταλληνός: «Μέσα ἀπὸ τὴν ἐμπειρία τῶν Ἁγίων μας συνειδητοποιοῦμε πὼς δὲν ὑπάρχουν τραγικότερες ὑπάρξεις ἀπὸ τοὺς “μὴ ἔχοντας ἐλπίδα” (Α΄ Θεσ. δ΄ 13) – ἐλπίδα δηλαδή ἀναστάσεως. Διότι βλέπουν τὸν βιολογικὸ θάνατο ὡς τέλος καὶ καταστροφή τους. Σ’ αὐτὴ τὴν τραγικότητα ὑποκύπτει, δυστυχῶς, καὶ ἡ ἐπιστήμη, ἀναζητώντας ἀπεγνωσμένα μεθόδους γιὰ παράταση τῆς ζωῆς, μεταγυρίζοντας τὴν ψευδαίσθηση ὑπερνίκησης κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπο τοῦ φυσικοῦ θανάτου»²².

Πρόκειται γιὰ τὴν ἀντιστροφή τῆς δημιουργικῆς καὶ γνωστικῆς ικανότητος πού χάρισε ὁ Θεὸς στὸν ἄνθρωπο, ὁ Ὅποιος «ἔδωκεν ἐπιστήμην τοῖς ἀνθρώποις ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ».²³ Βλέπουμε, ἔτσι, στίς μέρες μας νέες ἐπιστῆμες, ὅπως εἶναι ἡ βιοτεχνολογία, ἡ νανοτεχνολογία, ἡ νευροθεολογία, ἡ κυβερνητική, ἡ γενετική μηχανική, ἡ νέα εὐγονική, συνδυαζόμενες μέ τὴν τεχνητὴ νοημοσύνη, νά εὐαγγελίζονται τὴν «ἀναβάθμιση» τοῦ ἀνθρώπου, «τὴν ὑπέρβαση τοῦ ἀνθρώπινου εἴδους ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἄνθρωπο»²⁴, τὴν ὑπέρβαση τοῦ βιολογικοῦ θανάτου καὶ τὴν κατάκτηση τῆς πολυπόθητης ἐπίγειας ἀθανασίας!

Γιὰ τοὺς χριστιανούς, ὁ θάνατος τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖ τὴν γενέθλιο ἡμέρα στὴν καινούργια αἰώνιο ζωὴ, εἶναι τὸ πέρασμα γιὰ τὴν μόνιμη καὶ αἰώνιο κατοικία τους. Γι’ αὐτὸ καὶ τοὺς ἁγίους μας τοὺς ἐορτάζουμε καὶ τοὺς τιμᾶμε τὴν ἡμέρα τῆς κοιμήσεώς τους καὶ ὄχι τὴν ἡμέρα τῆς γεννήσεώς τους. Ἡ κοίμηση τῶν ἁγίων ἀποτελεῖ κορυφαῖο γεγονός γιὰ τὴν Ἐκκλησία, πανήγυρη, ἐορτὴ καὶ χαρὰ καὶ γιὰ τοὺς πιστούς.

Προσφιλέστατοι ἀδελφοί μας,

Τὸ μόνο σίγουρο εἶναι ὅτι ὑπάρχει ἄλλη ζωὴ, ὅτι ὑπάρχει Κόλαση καὶ Παράδεισος. Μᾶς τὸ βεβαιώνει αὐτὸ ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς μας μέ τὸν λόγο Του καὶ τὴν λαμπροφόρο Ἀνάστασή Του· μᾶς τὸ βεβαιώνουν τὰ ἁγιογραφικά καὶ ἁγιοπατερικά κείμενα· μᾶς τὸ βεβαιώνει ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας μας ἐπὶ δύο χιλιάδες χρόνια· μᾶς τὸ βεβαιώνουν οἱ μυριάδες τῶν Ἁγίων μας διαχρονικά μέ τὰ λόγια τους, μέ τὰ ἔργα τους, μέ τὰ θαύματά τους καὶ τίς ἐμφανίσεις τους.

²² Ἀνάσταση: Ἡ νέκρωση τοῦ θανάτου μας
http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/tributes/gewrgios_metallhnos/resurrection_mortification_of_our_death.htm

²³ Σοφία Σεράχ, 38, 6

²⁴ Γ. Κολέμπας, *Τὰ Μεταλλαγμένα καὶ ὁ “Μετάνθρωπος”*, Δίκτυο ἐνάντια στὰ μεταλλαγμένα (GMOstop.org).

Ὅπως ἔλεγε ὁ μακαριστός μέγας θεολόγος καί Καθηγητής π. Ἰωάννης Ρωμανίδης: «Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι θά δοῦν [τόν Θεό], τήν δόξα τοῦ Θεοῦ, καί ἀπό αὐτῆς τῆς ἀπόψεως ἔχουν τό ἴδιο τέλος. Ὅλοι βέβαια θά δοῦν τήν δόξα τοῦ Θεοῦ, ἀλλά μέ μία διαφορά: Οἱ μέν σεσωσμένοι θά δοῦν τήν δόξα τοῦ Θεοῦ ὡς Φῶς γλυκύτατον καί ἀνέσπερον, οἱ δέ κολασμένοι, θά δοῦν τήν ἴδια δόξα τοῦ Θεοῦ ὡς πῦρ καταναλίσκον, σάν φωτιά πού θά τοὺς [κατα]καίη... Ἡ βίωσις, δηλαδή, αὐτοῦ τοῦ Φωτός θά εἶναι διαφορετική στοὺς μέν ἀπό τοὺς δέ»²⁵. Τό ἄκτιστο φῶς, κατά τήν ἀγιοπνευματική ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας μας, καί ὅσο βέβαια εἶναι δυνατό τά κτιστά λόγια νά περιγράψουν τήν ἐμπειρία τοῦ ἀκτίστου, εἶναι ἡ ἄκτιστη καί θεοποιός ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ. Τό θεῖο αὐτό φῶς εἶναι ἀνέσπερο, γλυκύτατο, χαριέστατο καί ἀκραιφνέστατο (καθαρώτατο) φῶς, ἄναρχο καί αἴδιο, ὁμοίμορφο, ἀκέραιο, πού ἐμπλουτίζει καί πληροῖ τόν ἀνακαινιζόμενο ἄνθρωπο ψυχοσωματικά μέ ὑπερκόσμια καί ἀκατάληπτη εὐφροσύνη καί ἀνέκφραστη ἡδονή, εἰρήνη, χαρά καί ἰλαρότητα καί εἶναι πηγὴ ὑπερφυῶν χαρισμάτων καί ἀποκάλυψη οὐρανίων μυστηρίων.

Προσφιλέστατοι ἀδελφοί μας,

Ζοῦν οἱ ψυχές τῶν προσφιλῶν κεκοιμημένων μας· διατηροῦν ζωντανές τίς πνευματικές λειτουργίες καί δυνάμεις τους· ἔχουν πλήρη τήν αὐτοσυνειδησία τους· ἔχουν συναίσθηση τῆς καταστάσεώς τους καί εἶναι ἀναγνωρίσιμες· περιμένουν μέ λαχτάρα τήν στιγμή, κατά τήν δευτέρα παρουσία τοῦ Χριστοῦ, πού θά λάβουν καί πάλι μέ τήν δύναμη τοῦ Θεοῦ τό δικό τους ἀναστημένο καί ἀνακαινισμένο σῶμα, ὥστε νά ἀνασυγκροτηθεῖ καί πάλι ὁ ὅλος ἄνθρωπος.

Σύμφωνα μέ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας οἱ νέες ιδιότητες τοῦ ἀναστημένου μας σώματος θά εἶναι ἀθανασία, ἀφθαρσία καί ἀτρεψία (δηλαδή ἀδυναμία νά τραπεῖ ὁ ἀναστημένος ἄνθρωπος πρὸς τήν ἁμαρτία). Αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν θά ἀρρωσταίνει, δὲν θά πονᾷ, δὲν θά γερνᾷ. Οὔτε θά ἔχει καί τὰ λεγόμενα «ἀδιάβλητα» πάθη, ὅπως εἶναι ἡ πείνα, ἡ δίψα, ἡ κούραση, ἡ ἀσθένεια κ.λπ. Τό ἀναστημένο καί ἀνακαινισμένο σῶμα, χωρὶς νά χάνει τήν κτιστότητά του, θά εἶναι ἐξωτερικά ὅπως αὐτό πού εἶχε κάθε ἄνθρωπος πρὶν ἀπὸ τό θάνατο, μέ τήν ἴδια μορφή καί σχῆμα, ἀλλά μέ διαφορετικὴ λειτουργικότητα, καθὼς θά ἔχει ἀνακαινισθεῖ. Ὁ θεωμένος ἄνθρωπος θά εἶναι περιγραπτός (σῶμα, μορφή), θά ὑπάρχει ἐν τόπῳ περιορισμένῳ καί περιγεγραμμένῳ. Τό σῶμα του θά εἶναι «τριχῆ διαστατόν»,

²⁵ Πρωτοπρ. Ἰω. Ρωμανίδης, *Πατερικὴ Θεολογία*, ἔκδ. «Παρακαταθήκη, Θεσσαλονίκη 2004, σελ. 47-48

δηλαδή, θά ἔχει τρεῖς διαστάσεις (ὕψος, μήκος, πλάτος), ἀλλά χωρίς βάρος. Ἡ ἀνάσταση θά εἶναι κοινή ὑπόθεση γιά δικαίους καί ἀδίκους. Θά ἀναστηθοῦν ὅλοι, μέ τή μόνη διαφορά ὅτι οἱ μέν δίκαιοι θά ἀναστηθοῦν «εἰς ζωὴν αἰώνιον», οἱ δέ ἀμετανόητοι ἀμαρτωλοί «εἰς αἰσχύνην» αἰώνιον²⁶. Εἶναι, ἄλλωστε, δέδομένο ὅτι στήν ἄλλη ζωὴ δέν ὑπάρχει μετάνοια.

Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μας καί ἡ κοινή ἀνάσταση ὅλων μας εἶναι τά δύο βασικά δόγματα, πάνω στά ὁποῖα στηρίζεται ὁλόκληρη ἡ χριστιανική διδασκαλία. Χωρίς πίστη στά δύο βασικά αὐτά δόγματα δέν μποροῦμε, οὔτε νά λεγόμαστε οὔτε νά εἴμαστε ἀληθινοί ὀρθόδοξοι χριστιανοί. Χωρίς πίστη στήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ καί στήν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν δέν ὑπάρχει χριστιανισμός· δέν ἔχει κανένα νόημα ἡ πίστη μας. *«Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν»*²⁷, διεκήρυσσε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

Ὁ Ἅγιος Πορφύριος ἔλεγε ὅτι *«ὁ Χριστὸς μέ τὴν Ἀνάστασή Του μᾶς πέρασε ἀπὸ τὸν θάνατο στὴ ζωὴ. Γι' αὐτὸ "θανάτου ἐορτάζομεν νέκρωσιν, ἄδου τὴν καθαίρεσιν". Χάθηκε ὁ θάνατος... Τώρα δέν ὑπάρχει χάος, θάνατος, νέκρωση, ἄδης. Τώρα ὅλα χαρά, χάρις στήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μας. Ἀναστήθηκε μαζί Του ἡ ἀνθρώπινη φύση. Τώρα μποροῦμε καί μεῖς νά ἀναστηθοῦμε, νά ζήσουμε αἰώνια κοντά Του... Τί εὐτυχία ἡ Ἀνάσταση!»*²⁸.

Αὐτὴ τὴν ἀληθινὴ χαρὰ καί εὐτυχία, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, στερούμαστε δυστυχῶς καί ἀρνούμαστε πολλές φορές μπροστά στήν ἀκόρεστη ἐπιθυμία μας γιά γήινες ἀπολαύσεις καί ἀνέσεις, πού μᾶς ἀπορροφοῦν καί μᾶς ἀποπροσανατολίζουν ἀπὸ τὸν κύριο σκοπὸ τῆς ζωῆς μας, πού εἶναι ὁ ἀγιασμός καί ἡ θέωση. Θυσιάζουμε, ἔτσι, τίς περισσότερες φορές τίς πνευματικές καί οὐράνιες χαρές γιά νά κερδίσουμε τίς πρόσκαιρες καί ἐφήμερες. Κυριευμένοι ἀπὸ τὸν φόβο τοῦ θανάτου ζοῦμε καί συμπεριφερόμαστε ὡς μόνιμοι κάτοικοι αὐτῆς τῆς γῆς καί ὄχι ὡς ἔνοικοι καί ὀδίτες, ζοῦμε καί πορευόμαστε χωρίς τὴν προοπτικὴ τῆς αἰωνιότητος.

Ἄς ἀκούσουμε τὴν φωνὴ τοῦ Κυρίου μας ἀπὸ τὴν Ἀποκάλυψη τοῦ Εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη *«Μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμί εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων»*²⁹.

²⁶ Ἰω. 5, 28-29

²⁷ *Α' Κορ.* 15, 13-14. Μτφ.: «Ἄν δέν ὑπάρχει, δηλαδή, ἀνάσταση νεκρῶν, τότε οὔτε ὁ Χριστὸς ἔχει ἀναστηθεῖ. Καί ἂν ὁ Χριστὸς δέν ἔχει ἀναστηθεῖ, τότε το κήρυγμά μας εἶναι χωρίς νόημα, τὸ ἴδιο καὶ ἡ πίστη σας.»

²⁸ Ἁγίου Πορφυρίου Κausοκαλυβίτου, Στό περιοδικό "Σύναξη" - Πάσχα 1994

²⁹ *Ἀποκάλ.* 1,17-18

Καί τήν ἐρμηνεία ἀπό τόν Ἅγιο Νικόλαο Βελμίροβιτς: «Μή φοβᾶσαι, διότι ἐγενόμην νεκρός, καί ἰδοὺ ζῶν εἰμι. Μή φοβᾶσαι οὔτε τόν θάνατο! Ἐγώ εἰμι πρὶν ἀπό τόν θάνατο καί μετὰ τόν θάνατο... Ἐγώ εἶμαι ὁ Δεσπότης τοῦ θανάτου καί τῆς ζωῆς. Μή φοβᾶσαι! Ἴδού ζῶν εἰμι εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀλλά καί ὅλοι ὅσοι παραμένουν σ' Ἐμένα πιστοί καί δέν φοβοῦνται, αὐτοί θά ζοῦν μαζί Μου! [Στήν ἀτελεύτητο αἰώνια Βασιλεία Μου!] Μή φοβοῦ! Ἐγώ εἰμι τό Α καί τό Ω.

Σοί πρέπει πᾶσα δόξα, τιμή καί προσκύνησις εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων! Ἀμήν»³⁰.

³⁰ Ἁγίου Νικολάου Βελμίροβιτς, Ὁ πρόλογος τῆς Ἀχρίδος, Μάρτιος, ἐκδ. Ἰθως, σελ. 195